

Høringssvar fra MED-udvalget i PUF

Dette er et høringssvar fra MED-udvalget i Pædagogik, Undervisning og Fritid (PUF). Høringssvaret er suppleret med tre bilag med uddybende opmærksomhedspunkter fra medarbejderne på henholdsvis Børnekulissen, Center for Læring og Natursamarbejdet.

De foreslåede besparelser vil få omfattende personalemæssige konsekvenser for PUF. Samlet set nedlægges godt 12 årsværk.

Faglige konsekvenser af forslagene

Medarbejderne i PUF bygger bro mellem politik og praksis. Vi fungerer som bindeled og katalysator i omsætningen af lovkrav, beslutninger og politisk retning til praksis i dagtilbud, skoler og UngiAarhus.

Når den koordinerende og udviklende rolle nedprioriteres eller forsvinder, bliver det vanskeligere at løfte opgaven med omsætning fra politik til pædagogisk praksis med høj faglighed, og det går i sidste ende ud over kerneopgaven. Samtidig vil flere af de foreslåede besparelser resultere i en opgaveglidning med flere administrative opgaver til dagtilbud og skoler.

I Aarhus har vi en række bydækkende tilbud, der bidrager til, at dagtilbud kan skabe gode læringsmiljøer, og at skoler kan levere en god og varieret undervisning. Det er eksempelvis tilbud som Børnekulissen, Natursamarbejdet, Center for Læring, De32, READ, Edison og First Lego League.

Når vi taler om værdien af det brede blik på faglighed, trivsel og praksiskompetencer, så klinger det hult, at dagtilbud og skoler må kigge langt efter tilbud, der øger børnenes kulturelle, naturvidenskabelige og teknologiske forståelse. MBU's økonomiske støtte til mange af byens kulturinstitutioner ophører også (**spareforslag 21**), og dermed forsvinder en lang række tilbud, der muliggør intentionerne i Folkeskoleloven om den åbne skole.

Kvaliteten i læringsmiljøet bliver ringere, når vi fjerner tilbud, der styrker de brede børnefællesskaber og giver børnene muligheder for at opleve andre sider af sig selv og kammeraterne i et læringsmiljø ud over det sædvanlige, og som særligt giver børn i udsatte positioner oplevelser, der styrker deres forståelse af omverdenen.

Opmærksomhedspunkter ved besparelsesforslagene

- **Spareforslag 7:** Børnekulissen er fagligt funderet i legeteori og viden om børns læring og udvikling, der sættes i spil helt tæt på børnene. Tilbuddene er samtidig koblet til øvrige tiltag på dagtilbudsområdet med særligt fokus på sprog, leg og deltagelsesmuligheder for alle børn (Se bilag 1).
- **Spareforslag 16:** Når De32 nedlægges vil skolerne selv skulle finansiere anvendelsesupport og kompetenceudvikling, som er en afgørende forudsætning for en kvalitativ, didaktisk og pædagogisk indsats til sikring af, at alle børn har lige adgang til it. Det økonomiske råderum vil afgøre i hvor høj grad, det er muligt at arbejde med pædagogisk it, teknologiforståelse og forandringer både politisk sikkerhedsmæssigt. Indsatsen omkring digital dannelse risikerer at miste kvalitet, ligesom MBU vil miste den direkte og smidige kontakt mellem skoler og forvaltning, der sker gennem De32.

- **Spareforslag 17:** Center for Læring varetager bl.a. fælles indkøb og kvalitetssikrer undervisningsmaterialer til skolerne. Dette sikrer alle skoler og elever lige adgang til opdaterede og varierede læremidler – uafhængigt af den enkelte skoles økonomiske formåen. CFL inspirerer og understøtter desuden den faglige udvikling på skolerne gennem vejledning og sparring af fag- og årgangsteam og ikke mindst understøttelse af skolernes PLC'er (Se bilag 2).
- **Spareforslag 20:** Når Edison og First Lego League stopper, ophører en unik mulighed for, at byens lærere (og dermed eleverne) kan blive inspireret til at arbejde med innovation og entreprenørskab i undervisningen og i de læringsforløb, der ligger forud for. I år deltager et rekordantal på 30 lærere og 750 elever i projekt Edison.
- **Spareforslag 43:** Natursamarbejdet formidler årligt til 17.000 brugere. Vi formidler synergien mellem jord, planter, dyr og mennesker til børn, unge og voksne. Gennem formidling og oplevelser styrkes skole- og dagtilbudsområdet i unikke rammer, der giver begejstrede børn og voksne samt ny viden og indsigter (Se bilag 3).
- **Spareforslag 44:** READ er en effektiv og veldokumenteret indsats, som har vist stor og vedvarende effekt for alle børns læse- og skrivefærdigheder – ikke mindst for børn med DSA. READ indgår som en vigtig del af samarbejdet mellem forældre til børn i dagtilbud og skoler. At fjerne READ vil få betydelige konsekvenser både for børnenes förläsning, læselyst og læsekompetencer i alle fag.
- **Spareforslag 50:** Forebyggelse af mobning er et vigtigt element i arbejdet med undervisningsmiljøet på skolerne. Med nedlæggelse af antimobbeteamet vil forebyggelsen i højere grad være op til skolernes prioritering.
- **Spareforslag 51:** Dialogmøder og netværksmøder på matematikområdet sætter fokus på skolernes problematikker. Både de pædagogiske ledere og matematikvejlederne oplever møderne som særdeles relevante og givtige. Samtidigt er netværksmøderne en vigtig base for vejlederne til sparring og videndeling.

Bemærkninger ift. den fremadrettede proces

Processen fra budgetforlig frem mod den politisk vedtagelse af besparelserne er for mange medarbejdere en lang periode præget af usikkerhed. Ved politisk vedtagelse i januar er der gået fire måneder i uvished om, hvorvidt man fortsat har sit arbejde.

En anden kilde til uvished og utryghed er, hvad der træder i stedet, hvis et spareforslag trækkes tilbage?

I udvælgelsen af besparelsesforslag har fokus været på bortfald af opgaver og ikke på, hvilke kontorer en given opgave tilhører. Vi har derfor en klar forventning om, at den stringens, der har været anvendt, fortsat vil være det gældende princip, hvis der bliver brug for alternative besparelsesforslag.

På vegne af MED-udvalget i Pædagogik, Undervisning og Fritid
Formandskabet

Hørings svar fra Børnekulissen (vedr. spareforslag 7)

Forestil dig, at vi havde et eventyr rum, der stimulerede børns fantasi, kreativitet og nysgerrighed? Som dagtilbud kunne besøge og her møde riddere og fjerne kongeriger, dykke ned under vandet eller bygge sin egen by?

Tænk, hvis vi kunne styrke det sproglige og æstetiske læringsmiljø helt ude ved børnene med sange, historier og lege flettet ind i aktionslæringsforløb med deres kendte voksne, understøttet med lækre og lærerige materialer? Forestil dig, at der blev bygget bro fra forløbet til forældrene med en app, der styrker sproglig udvikling, og som blev downloadet 20.000 gange?

Dette og mere til findes allerede i form af Børnekulissen, som er et unikt tilbud til Aarhus Kommunes dagtilbud.

Børnekulissens indsatser understøtter bredt dagtilbuddene i at realisere den pædagogiske læreplan. Med fokus på at skærpe de voksnes kompetencer kvalificeres det vigtigste læringsmiljø ved hjælp af Børnekulissens legeuniverser og pædagogiske greb. Det er læringsforløb, der går helt tæt på den pædagogiske praksis ude hos børnene og de voksne. Alt sammen med formålet om at tage børnenes perspektiv.

Børnekulissen er ikke teater og forestillinger, men er fagligt funderet i legeteori og viden om børns læring og udvikling. Tilbuddene er tæt koblet til og understøtter Aarhus Kommunes øvrige tiltag på dagtilbudsområdet. Det kan fx være aktionslæringsforløb særligt rettet mod børn med dansk som andetsprog, sprogjulekalender med sproglegekort, sange og app, der understøtter den sproglige udvikling, eller forskningsbaseret tilgange, der kan styrke de fysiske læringsmiljøer i dagtilbud med fokus på indretning og rum. Den tætte kobling giver noget helt særligt og praksisanvendeligt for dagtilbuddene, som ikke findes tilsvarende andre steder.

Eksempler:

- *"Leg sproget ind"* er et kompetenceudviklende aktionslæringsforløb, der er et af svarene på den komplekse opgave, vi sammen skal løse på DSA-området. Forløbene foregår ude på stuerne blandt de børn og voksne, det handler om. Leg sproget ind har som mål at styrke de dansksproglige kompetencer hos børn med dansk som andetsprog gennem en helhedsorienteret indsats. Forløbet giver børnene andre deltagelsesmuligheder gennem leg, sang og fortælling og skaber succesoplevelser for børn i udsatte positioner. De første tilbagemeldinger fra dagtilbud, hvor børnegruppen udelukkende består af børn med DSA, lyder, at forløbene fuldt ud lever på stuerne. De voksne oplever sig selv som stærkere sproglige rollemodeller vha. den nye viden og de redskaber, de har tilegnet sig gennem

forløbet. De voksne oplever børn, der har fået styrket deres dansksproglige kompetencer og som kan deltage på anden vis end før, og at forældrene også bliver involveret, bl.a. via appen. Leg sproget ind forløbene er booket også i 2023.

- *Sprogjulekalenderen*: Sprogjulekalenderen og musen Søren Banjomus landede som et varmt og kærligt julekort i dagtilbuddene både i 2020 og 2021 og gentages i år. Både børn og voksne har taget de lækre materialer til sig, og tilbagemeldingerne lyder på, at det sikrer et sprogligt fokus midt i en hyggelig og hektisk december. Sprogjulekalenderen har givet anledning til mange samtaler mellem børn og voksne med sproglige nuancer, som ellers ikke ville være kommet frem. Børnekulissen sørger i julehøjtiden for, at billeder, sange, rim og remser fra Sprogjulekalenderen er i appen og på den måde kan Sprogjulekalenderen leve videre i hjemmet sammen med forældrene.

- *Eventyrrummet* er en aktiv del af Børnekulissens aktionslæringsforløb, hvor dagtilbud kan komme på besøg. Rummet emmer af eventyr og historiefortælling, og når man træder ind i det, åbnes op for leg, fantasi og fortælling. Med sin placering i Gellerup er Eventyrrummet samtidig et sted, som kan give børn i udsatte positioner kulturelle oplevelser, de ellers ikke ville få med nye sanseindtryk og perspektiver.

- *Appen Kif kaf kuffert* er en digital platform, der stimulerer barnets sprog med sange, lege og historier. Appen opdateres løbende med relevant indhold fra aktionslæringsforløbene, så forældre også kan blive en aktiv del af barnets læring og udvikling.

Der er meget på spil og vigtige unikke indsatser, der går tabt for børnene, forældrene og for det pædagogiske personale i dagtilbud, hvis alt dette lukkes ned.

Vi håber derfor at Børnekulissen får lov at bestå, så vi kan fortsætte arbejdet med at styrke børns udvikling, læring og trivsel i Aarhus Kommune.

Høringsvar fra medarbejderne på Center for Læring (Besparelsesforslag 17).

Center for Læring er skolernes fælles samling af læremidler

Finansiering

Center for Læring er finansieret med en kollektiv aftale, hvor skolerne har prioriteret en del af deres budget for, at Center for Læring varetager fælles indkøb og kvalitetssikrer undervisningsmaterialer. Spareforslaget er en indirekte besparelse af skolerne, da økonomien ved lukning af Center for Læring ikke tilbageføres til de lokale enheder. Dvs. at det fremover bliver den enkelte skoles økonomi og viden på området, der afgør hvilken kvalitet i læremidler, eleverne møder på byens skoler. Der er risiko for øget ulighed for skoler og dermed også for eleverne.

Værdi af materialer

Samlingen rummer ca. 200.000 materialer lige fra romaner, fagbøger, læsekasser, emnekasser, robotter, digitalt udstyr til læringsspil og meget andet. Samlingen er opnået ved mange års stordriftsfordele, som betyder, at skolerne gennem fælles indkøb får adgang til et langt større udbud af læremidler til alle skolens fag, end den enkelte skoles økonomiske råderum muliggør. Ved en forsigtig værdiansættelse på 200 kr. pr. materiale anslås samlingen at have en værdi på min. 40 mio. kr.

Hvordan kommer denne store værdi af materialer børnenes læring til gavn, hvis Center for Læring lukkes? Ved en eventuel fordeling af materialerne mellem skolerne vil den store samling miste sin værdi.

Værdi for børnene

Med gennemsnitligt 220.000 årlige udlån til alle byens skoler spiller læremidlerne ved Center for Læring en central rolle for børn og unges læring og trivsel på skolerne i Aarhus. Fælles indkøb har gennem mange år sikret, at alle skoler og dermed alle børn har lige adgang til læremidler.

Skolernes adgang til læremidler gennem fællessamlingen ved Center for Læring sikrer:

- Lige adgang til opdaterede og varierede læremidler for alle skoler i Aarhus Kommune – uafhængigt af den enkelte skoles økonomiske formåen.
- En varieret undervisning, hvor børn og unge lærer på mange måder gennem både analoge læremidler og digitale ressourcer og værktøjer.
- Direkte indflydelse på valg af læremidler, da alle lærere og ansatte på skolerne har adgang til at foreslå læremidler til fællessamlingen.
- Understøttelse og forankring af lokale indsatser gennem udlån af materialer, der underbygger disse.

Center for Læring understøtter børn og unges læring og trivsel

Center for Læring inspirerer og understøtter faglig udvikling på skolerne gennem vejledning og sparring af fag- og årgangsteam. I tæt samarbejde med skolerne afholder Center for Læring bl.a. forberedelsesdage, hvor skolens samlede pædagogiske personale forbereder og planlægger undervisning og forløb for kommende skoleår.

Skolernes brug af faglig sparring og vejledning ved Center for Læring bidrager til:

- Understøttelse af lærernes praksisfaglighed og muligheder for at tilrettelægge en alsidig undervisning, der styrker elevernes faglighed og trivsel.
- Opdatering af lærernes viden om nye læremidler, så børn og unge får mulighed for at lære på mange måder.
- Skolernes faglige udvikling i fagene og understøttelse af fagteam.

Center for Læring understøtter skolernes pædagogiske læringscentre (PLC'er)

Et vigtigt fundament for opgaveløsningen på skolernes læringscentre er Materialeudvalget, som drives af Center for Læring. Materialeudvalget består af læringsvejledere, der foruden vurdering og kvalificering af læremidler til fællessamlingen også kvalificerer og effektiviserer skolernes indkøb af pædagogisk litteratur og frilæsningsbøger, der understøtter børnenes læsning. Uden Materialeudvalgets arbejde, som både løfter og letter læringsvejledernes opgave med at udvælge egnede læremidler, vil skolerne både stå svagere i den didaktiske udvælgelse og opleve øget ressourcetræk i forbindelse med opgaven.

Center for Lærings understøttelse af skolernes PLC'er sikrer:

- Faglig opdatering og videndeling på tværs af skoler gennem netværksmøder og temadage.
- Undervisning og daglig support i anvendelse af bibliotekssystemer og selvbetjeningsløsninger.
- Kompetenceforløb for læringsvejledere med fokus på bekendtgørelse for PLC, vejledning, læsning og læselyst, bibliotekskendskab m.v.
- Booktalk-forløb på skolerne, som inspirerer og styrker børn og unges læselyst og læsekompetence på både dansk og engelsk.

Hørings svar til pkt. 43 i sparekataloget for Børn og Unge – Lukning af Natursamarbejdet.

Afsender: De ansatte på Natursamarbejdet

Natursamarbejdet er et fantastisk sted for alle byens borgere. Med sine unikke rammer med haver, dyrehold, natur og placeringen mellem Brabrand Søen og Gellerup er det et sted, der besøges af en bred demografisk gruppe samt af skoler, dagtilbud og fritidsbrugere fra hele Aarhus.

Vi formidler til over 17.000 registrerede brugere årligt, samt et stort antal private besøgende, og vi bidrager til at skabe et bynært grønt åndehul for alle byens borgere. Et sted som kan tiltrække ressourcestærke familier til Aarhus Vest, og hvor danske og ikke-etniske danske familier mødes med naturen og dyrene som et fælles tredje. Alle passer på stedet, som var det deres egen baghave. Og Natursamarbejdet er netop den baghave, som mange børn og unge ikke har adgang til derhjemme.

Med de vilde problemer som Aarhus og verden står med i dag, skal Aarhus som kommune fremme det, som skaber social balance, sammenhængskraft, lighed, trivsel og naturforståelse hos børn og i samfundet. Det er lige netop det, som Natursamarbejdet kan og gør.

Natursamarbejdets værdisæt og inkluderende tilgang ser direkte ind i visionen om Aarhus som en god by for alle og i Aarhus Kompasset. Med samskabelse og brugerinddragelse tager vi udgangspunkt i vores besøgendes behov.

Natursamarbejdets kerneopgave er at formidle natur, bæredygtighed og klima igennem formidlingsaktiviteter og lokal kapacitetsopbygning på skole- og dagtilbudsområdet.

Det gør vi:

Når vi dagligt får besøg af børn, unge og deres voksne og formidler synergien mellem jord, planter, dyr og mennesker

Når børnene oplever dyreadfærd på tæt hold, fodrer og muger ud og kører møget på havebedene. Finder regnorme, mærker på jorden som regnormene formulerer til nytte for gulerødder og løgs næringsoptag. Løg og gulerødder som børnene senere hen tilbereder til klimavenlige måltider.

Når børnene kværner korn til mel, så de kan lave pandebrød med skvalderkålspesto.

Når børnene bruger energi for at skabe "energi", gennem en times iver med en flintesten og et ildstål og endelig får ild i bålet

Når vi har *Fra bur til bord*, hvor børnene er med til at slagte, dissekere og tilberede en af vores egne høner. Et forløb der giver en solid hukommelsesknag og skaber en unik indsigt i, hvor vores mad kommer fra og giver viden om fugles anatomi og biologi.

Vidste du, at brugere af Natursamarbejdet pt har indsamlet flere tusinde underskrifter – de fleste med begrundede kommentarer?

"Natursamarbejdet er uundværligt, da de formidler natur, dyr og have til børn i børnehøjde og giver alle børnefamilier muligheden for et meget vigtigt gratis tilbud så alle kan være med og blive klogere på naturen uanset økonomisk baggrund"

"Jeg har så ofte været der med mine 3 sønner, da de var små (og store.)

Som lærer har jeg været der med mine specialklasser. Som farmor kommer jeg der med mine børnebørn og som pensionist går jeg ofte en tur forbi.

Jeg møder ofte, ikke-etniske danske familier derovre. Det er et sted hvor forskellige mennesker kan mødes over madpakken, termokanden og sammen glæde sig over børnenes nysgerrighed, dyrene og naturen."

Stedet er vigtigt for hele Aarhus - hvor har vi ellers steder tilbage, hvor familier kan tage ud og de dyr, hygge i naturen, spise faciliteter mm - helt gratis. Det er ikke alle familier som har råd til turen i zoologisk have osv. hvor dette er et godt alternativ. Jeg har også oplevet flere børnefødselsdage på stedet.

Når børnene i forløbet *Haver til Maver* lærer, hvorfor lugning er et bedre alternativt end brugen af sprøjtemidler og opnår en erkendelse af, at vi som mennesker er i et samspil med naturen hele tiden. Og at klima/miljø er påvirket af, hvordan vi bæredygtigt og klimavenligt griber dette sammenspil an.

Når pædagogerne og lærerne på egen hånd formidler og aktiverer børn og unge ind i natur, bæredygtighed og klima via Natursamarbejdets understøttende og trygge læringsrammer, der indbefatter natur, haver, dyrehold, grej- og aktivitetsrum.

Når vi laver aktionslæring og sparring ude på institutioner, der har brug for inspiration og udvikling af naturfagsundervisningen eller læreplanstemaet udeliv og science.

Når vi fodrer og passer dyr med børnegrupper, og på den måde giver børn med forskellige kulturelle baggrunde oplevelsen af at være tryk i og med naturen og sammen med dyr.

Vi lykkes:

Når vi har besøg af skoleklasser, der får læggekartofler med hjem og stolt fortæller om deres kartoffeldyrkning.

Når pædagoger fortæller, hvor meget børnene taler om Natursamarbejdets dyr og aktiviteter hjemme i institutionerne dagligdag.

Når vi oplever begejstrede børn, når vi med ladcyklen cykler kommer ud med bier fra vores bistader til deres institutioner og formidler om biernes fantastiske verden og rolle i vores økosystem.

Når vi bemærker, at vores børn og unge lader mobilen blive i lommen, er nærværende og oplever at være i et stimulerende miljø uden socialt pres og perfektionskultur, og hvor der er plads til at børnene kan være de børn, de er.

Når lærere fortæller, hvordan ellers udfordrede elever pludselig får en ny rolle i deres klasse, fordi et besøg hos Natursamarbejdet sætter eleverne i nye situationer og rammer, som ikke er mulige hjemme i på skolen.

Når vi hører fra gæster, at Natursamarbejdet har haft en vigtig betydning for deres liv igennem flere generationer.

Når vi får udelukkende positive evalueringer fra ULF i Aarhus, og med de mange forløb er en hjørnesteen for Udeskole i Aarhus.